

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

PORTFOLIO STUDENTA

Vzdělávací modul Občanské a sociální kompetence

Název akčního výzkumu:

Třídnické hodiny (jejich vedení, možnosti, úskalí) z pohledu pedagoga

Odborný tým:

Učitel: Mgr. Karel Minařík

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

Studenti: Michaela Šindelková, Lucie Holden

Seznam povinných částí portfolia

1) Identifikovaný problém

Třídnické hodiny nejsou mnohdy využívány k činnostem a cílům, které by měly plnit. Omezují se ve většině případů k řešení absence (sporadicky pak k plánování akcí). Primárně si nekladou za cíl péči o vztahy mezi žáky a žákyněmi ve třídě. Sledovaným problémem akčního výzkumu se tedy staly třídnické hodiny (dále jen TH). Jakožto pedagogové jsme očekávali, že akční výzkum nám napomůže k pochopení přístupu pedagogů k TH a poskytne prostor k získání informací, které by napomohly k lepší efektivitě TH. Jsme si vědomi toho, že ne všichni pedagogové na škole TH vítají. Důvodů k takovému přístupu a nejistotě může být několik. Nejčastěji se však, podle mého názoru, jedná o neznalost ve způsobu vedení TH, tzn. nedostatek kompetencí k plnění stanovených cílů. Tuto domněnku nám měl akční výzkum potvrdit, nebo vyvrátit.

2) Návrh řešení

Očekávala jsem, že studentky AV svým výzkumem získají cenné informace o struktuře TH a zmapují aktuální potřeby pedagogů a žáků. Výzkum by měl být zároveň evaluačním nástrojem, který vedení školy odhalí slabá místa nastaveného systému a vytyčí aktuální úkoly, jejichž splnění je předpokladem pro efektivní vedení TH, ať už z pohledu žáků nebo samotných učitelů.

Studentky TUL se po stanovení problému (vytyčení tématu) rozdělily do dvou minitýmů. Jeden z mini týmů se zaměřoval na TH z pohledu pedagoga, druhý minitým sledoval TH z pohledu samotných žáků. Důležité bylo rovněž stanovení metody výzkumu, která by poskytla relevantní data. Jednotlivé minitýmy se následně zamýšlely nad oblastmi, které chtějí sledovat, a stanovení vhodných otázek, které by vedly k získání informací pro AV.

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

3) Záznamy intervencí (dle tématu – přípravy, záznamové archy, úkoly atd..)

Náslech třídnické hodiny – 8. A

- 19 žáků
- TÉMA: zhodnocení 1. Pololetí

Hodinu zahajuje učitel a všichni sedí v kroužku na židlích – ptá se: Proč je dobré zhodnotit svoji práci? (Žáci nechtějí komunikovat, nikdo nemluví, nehlásí se, na vyzvání nikdo nereaguje.), (Žáci se bojí hodnotit, bojí se, že se zjistí, že jsou špatní.)

Učitelka se snaží žáky rozmluvit a vyvolává, o něco později se debata rozproudila a žáci už se zapojují. Na konci učitelka celkově shrne, co žáci říkali. Učitelka je však do odpovědí nenutí – když nechtějí mluvit, tak nemusí.

Po debatě, jsou žákům rozdány dotazníky, zhruba na 10 minut. Dotazník je cíleně mířen na zhodnocení žáků, kde se sami musí zamyslet nad sebou samými. Žáci vyplňují v tichosti a samostatně.

Poté dochází k diskusi ve skupinkách o vyplněném dotazníku. Jedná se o reflexi od ostatních, zda dotyčný odpovídal upřímně a zda si o sobě myslí ty věci správně či zda ho spolužáci vidí jinak než on sám.

Poté žáci mají formulovat konkrétní cíle, čeho by chtěli dosáhnout a v čem se zlepšit. Učitelka pomáhá žákům formulovat jejich cíle. (Můj pohled: občas je říká za ně a nenechá je dotvořit a vyslovit myšlenku, nenechá je se samostatně se vyslovit.)

Učitelka nehodnotí známky, ale spíše výkony a to co je k tomu vede, jaká je motivace, k čemu je učení atd.

Můj pohled: žáci se o tomto tématu nechtějí moc bavit, nespolupracují s učitelkou a neodpovídají na otázky, které klade. Učitelka stále zůstává u tématu, i když vidí, že to nefunguje a stále pokračuje v kladení otázek.

Řízený rozhovor – témata/okruhy a otázky – první pracovní verze

1. V čem vidíte přínos na třídnických hodinách a co vás naopak otravuje?
2. Kolik v procentech času mluvíte vy a kolik žáci?
3. Vidíte změnu kázně v těchto hodinách oproti klasickému vyučování?
4. Jak v těchto hodinách hodnotíte žáky?
5. Využíváte vizuálních pomůcek pro zachycení výstupů třídnické hodiny, nebo řešení problémů?
6. Vracíte se k předchozím hodinám? Pokud ano, jak to vypadá?
7. Co by vám pomohlo, co byste potřeboval k lepším třídnickým hodinám?

Řízený rozhovor – témata/okruhy a otázky – finální verze

Postoj k TH

1. Vnímáte třídnické hodiny jako důležité?
2. V čem vidíte přínos na třídnických hodinách a co vás naopak otravuje?
3. Připravujete se na TH? Jak?

Interakce učitel – žák

1. Vnímáte od žáků, že je pro ně TH přínosná?
2. Jakou změnu kázně vidíte v těchto hodinách oproti klasickému vyučování?
3. Jak v těchto hodinách hodnotíte žáky – slovně, nebo známkou?

Komunikace

1. V jakém poměru mluvíte vy a žáci?
2. Jak se to liší od Vaší běžné výuky?
3. Proč to tak je?

Témata a struktura

1. Jaká témata řešíte s žáky na TH?
2. Myslíte, že jsou tato témata důležitá? Proč?
3. Jak vypadá nejčastěji plán Vaší třídnické hodiny?
4. Na jaké oblasti se nejčastěji zaměřujete?

Vizuální pomůcky a zpětná vazba

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

1. Využíváte vizuálních pomůcek pro zachycení výstupů třídnické hodiny, nebo řešení problémů?
2. Jak? NEBO Chtěl/a byste do budoucna?

Zpětná vazba

1. Vracíte se k předchozím TH?
2. Pokud ano, jak to vypadá?
3. Pokud ne, myslíte, že by to zvýšilo efektivitu TH?

Frekvence

1. Je TH 1x měsíčně dostatečná na práci s kolektivem?
2. Po zavedení pravidelných TH do rozvrhu, je parná nějaká změna? Jaká?

Závěr

1. Jste pro zrušení nebo zachování třídnických hodin?
2. Svůj výběr prosím zdůvodněte.
4. Co by vám pomohlo, co byste potřeboval k lepším třídnickým hodinám?

Rozhovory - výzkum

Rozhovor č. 1

Vnímáte třídnické hodiny jako důležité? To určitě. Když jsem s touhle tou třídou začínala, tak dokonce jsem měla takový názor, že by bylo dobrý je mít 2x za měsíc a měla jsem tu vizi takovou, dneska to vidím i jako naivitu s tím, že je předělám. Že jim ukážu jinou cestu.

Není tam na to prostor nebo nejsou takhle tvárný? My jsme začali tím, že jsme začali adaptačním pobytem v 6. Třídě, my jsme začali tím, že jsem ji přebrala a domluvili jsme se s panem ředitelem, že se udělá tlustá čára. A já k nim přistupuji, že je neznám, nikoho jsem se na nic neptala, chtěla jsem si udělat obrázek sama. Takže jsme byli na tři dny na adaptáku ve sloupu, ten pobyt byl podmíněný tím, že byli bez mobilů. Tam už docházelo k problematickým situacím, které jsme řešili, a já jsme právě chtěla, aby ty telefony měli, protože mi bylo jasné, že se dotkneme bolestivého a aby prostě nevzali telefon a nezavolali, mně tady ubližují a neřekl, maminko, tatínku přijedte si pro mne. Tam jsem byla ještě plná elánu, síly, tam to ještě naráží taky na postoj rodičů. Oni už na první schůzce byli skeptičtí, že se s tou třídou nedá nic dělat, že to jde prostě jenom přežít do 9. třídy. A tam jsem to neodbourala u těch rodičů, tam to prostě nešlo. Letos jsme třeba byli na adaptáku s výchovnou poradkyní, a tam to bylo fajn. Užili si to, jediný co bylo, že byla zima. A pak jsme měli třídnickou hodinu a ty děti zpětně odpovídali na ty věci, zpětnou vazbu dávali. Už jsem tam slyšela rodiče, už to bylo úplně jinak. Už ty rodiče k tomu, když jsem mluvila s někým soukromě, říkali: myslíte, že je to k něčemu ten adapták, ty hodiny? A jestliže oni, takhle mluví doma s těmi dětmi, tak ta práce je prostě těžká a nevrací se to, co člověk od toho očekává.

V čem vidíte přínos těch TH a co vás naopak otravuje? Pro mě je to dobrý poznání toho, že děláme hodně aktivit, tak jak jinak reagují v jiných situacích než v těch školních. Taky je to pro mě zpráva, kdo s kým, jak se tam tvoří ty party, protože oni si umí ublížit. Zpráva kdo s kým se

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

v tu chvíli spřáhne a nevědomky oni zaútočí na toho druhého, který ty problémy mají. Zbytečné mi přijdou jejich řeči zbytečný. U nich je nejtěžší situace ta, když tam člověk přijde a jako by je namotivovat a říct jim co mají udělat. V momentě když jsou jakoby v té práci a v tom momentě co jim člověk říká a předává jim něco s menším nebo větším nasazením to, tak už to prostě negují, už to jde vidět nejen na mimice, ale i na slovních výrazech.

Jak se připravujete na TH? Protože předpokládám, že se připravujete. Já mám stažený nějaký dokumenty, ještě než jsem byla na téhle škole, tak jsem byla na hodně školeních kvůli těm aktivitám, předtím jsem byla pedagog volného času, takže zkušenosti s těmahle aktivitami mám. Nebojím se ani komunikativní kruhů, ani toho, že nastane situace, kdy nastane ticho a nikdo nic neřekne, toho se třeba ostatní kolegové bojí, ale já ne, já si počkám, nebo potom, prostě navodím....tam jsme mi to stalo na té třídnické hodině, oni mlčeli, to byla ale vzácná chvílka teda....ale potom jakoby stačilo: pojď a poté už se to zase rozjelo a já možná někdy ty jejich chvílky využívám a pozoruju je, protože na jejich výrazech je vidět, co se jim odehrává v hlavě, na koho koukají, na co myslí, tak to je pro mě potom zpráva.

Ale musíte se připravovat? Ano, to určitě. Někdy se stane, že je téma, tak si na to najdu nějakou aktivitu, ale musím si ji samozřejmě přizpůsobit téhle třídě, pokud není žádný téma.... (bylo, že nechodí na odpoledky, nebo pravidla třídy)....mě by vyhovovalo, kdyby na tyhle třídnické hodiny bylo 60 minut, na to je 45 minut málo, protože když pak jdete do kruhu, tak pak není čas na zpětnou vazbu. A pak jim nemůžete zase říct tak to skončete, protože z toho pak zase nic nevyplyne.

Od některých ano, od některých ne.

Vnímáte od žáků, že je ta hodina pro ně přínosná? Letos učím v téhle třídě jenom jednu hodinu, pokud jsem 6-7 třídu jsem učila 4 hodiny týdně tak poté tam bylo znát poté třídnické hodině, že se něco děje, teď to tak nemůžu ohodnotit, protože ta třídnická hodina je v pondělí a já je učím až ve čtvrtek.

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Ale máte pocit, že se chovají jinak v TH vzhledem ke kázni? Sama jste to viděla. Jak to říct? Je to třída specifická a záleží hodně na činnosti, co budou dělat. A záleží, jestli budou dělat samostatně, nebo jestli si můžou vybrat, s kým budou ve skupině nebo ve dvojicích nebo je jim to přiděleno nebo jiným systémem. Oni v těch skupinách pracovat umí, celkem i pracují, ale záleží i jak se vyspí. Je to pondělí 1. hodina, někteří ještě spí, protahují se, někteří se i vyjádří, že mohli jít až na druhou hodinu,

Hodnotíte je v těch hodinách slovně nebo známkou? V žádném případě ne známkou.

Když byste si měla říct poměr toho, jak mluvíte vy a jak žáci, tak jestli byste našla nějaký procentuální podíl? Procentuálně to nedám, ta motivace je jasná, že jo, ta je prostě moje záležitost a akce je jejich záležitost. Já buď tam můžu jít, můžu jim pomoci slovně nebo je pozoruji, nebo jim odpovím a pak ten závěr. Spíš bych řekla, že spíš je nechám. Vůbec je nenapomínám.

Liší se to od toho, jak mluvíte v normálních hodinách? Určitě, protože když mluvíme v hodinách, už je třeba rovnou hodnotím nebo poradím rovnou, ale tady jsou aktivity, kde poznávají sami sebe a třídu, vztahy, určují se pravidla, tak to je jejich práce, to není moje. Ale když v hodině jim zadám téma a poradím jim, napíšu postup, udělám to s nimi. V téhle třídě v normálních hodinách píšu postup, protože nevnímají. V TH mluvíme míň.

Jaká témata řešíte na TH? Řešili jsme pravidla, vztahy, řešili jsme problémy třeba, že jsme měli ve třídě fyzické napadení, tak jsme dělali hraní rolí, vyzkoušeli jsme si situace a způsoby jakým se to dá udělat, ale přímo to hráli. Od ledna se změnili vztahy v téhle třídě, to jsem si vypořádala díky těmhle aktivitám, že někdo zase s někým jiným a tak.

A vy ty témata máte daný od vedení, anebo si je třeba stanovujete sami? Máme témata, bylo třeba téma žakovský parlament, hodnocení pololetí. Ale spíše si stanovuji, řešíme i třídnické a organizační záležitosti.

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

Jaká témata si myslíte, že jsou z toho nejdůležitější a proč? Určitě hodnocení jejich práce. Třeba jejich návrhy, ale oni se buď stydí, nebo se bojí nebo žádný nápady nemají. My jsme loni řešili třídní výlet, ale oni se nedomluví, takže to dopadlo, že já jsem určila, kam se jede, tam nebyla domluva, ale tam to dopadlo jako zesměšnění, někdo chtěl do Izraele, někdo na Měsíc...tam to bylo až takhle pojmuté.

Jak vypadá nejčastěji plán Vaší přípravy? Příprava je, že já si najdu to téma, nebo mám určený to téma a buď teda si najdu něco na internetu, nebo něco vím už z praxe, nebo se domluvíme s kolegyněmi, v těch 4 – 3 to vymýšlíme dohromady. Třeba na téma školní pololetí jsme vymysleli dotazník. Ten dotazník jsem jim pak nechala a nevybírala. V 6. třídě jsem s nimi začala s deníkem, kde bylo vidět, jaké aktivity jsme dělali, byli zvyklí, že to odevzdali a já jsem si to prohlížela. Báli se, že když to hodí na papír, že to bude někdo číst, teď ty dotazníky, ale já jsem jim to nechala, ale neřekla jsem jim to na začátku, že si to nechám.

Na jaké oblasti se nejčastěji zaměřujete? Chování, kázeň, vztahy, hodnocení, jejich potřeby, ale to je fakt těžký. Protože když přijdou s návrhem ze žákovského parlamentu tak ve třídě se to moc nedá prosadit a diskutovat.

Využíváte nějaké vizuální pomůcky k výstupu z té TH, aby to bylo například vyvěšené ve třídě? TH mi k tomu nestačí prostě, potřebuji aspoň 75 minut k řešení problému, a proto jsme k tomu udělala i ty adaptáky kde jsme pracovali s malými archami s velkými archami, pracovali jsme s tvořením, vzala jsem i s hlínou, tak pracovali s hlínou. Měli tvořit ostrov, a tam je právě na to prostor, ale v těch TH já na tohle nemam prostor, tohle tam nedám takovéhle aktivity. V 45 minutách to stihnu, může se použít tabule, fixy, myšlenková mapa, jako dá se, ale je to všechno na povrchu. Kdyby měli těch 60 minut tak by to bylo klidnější a víc by se pustili do hloubky a můžou se do toho položit a můžete se do toho pustit. Je potřeba 15 minut na hodnocení a reflexi a to pak je jek nic a nic neuděláte.

Používáte někdy to, aby ta vizuální pomůcka pak v té třídě zůstala? Když něco uděláme, tak to tam na nějakou dobu zůstane, do doby rodičáku, aby rodiče sami měli zpětnou vazbu, a tady z toho máte zpětnou vazbu. Teď za těchhlech půl roku nebyl čas, byla taková témata řešit, že nebyl čas používat vizuálních pomůcek a rozebírat jiné věci, bylo, že tohle se musí vyřešit, tohle udělat. Ale abych použila myšlenkové mapy, nebo strom tak to fakt ne. Teď fakt ta třída má skladbu, že děti jsou s malými schopnostmi učení, a učitelé ty hodiny potřebují a žáci potřebují přestávku, takže není možnost to protáhnout. I když vím, že po mě má paní učitelka matiku a tý by nevadilo, kdyby sem to natáhla do 9 hodiny, ale pak by ta hodina nebyla dobrá a oni ty základy matiku a češtinu potřebují.

Vracíte se a propojujete předešlé TH hodiny, nebo na to není prostor? Dá se to připomenout, tohle to jsme si říkali minule, tohle se dělo...chcete se k tomu vrátit, napadlo vás něco? A teď záleží, jestli se k tomu chtějí vrátit, jestli je vůbec něco napadlo, ale spíše ne, už je to stopnutý, uzavřený a jedeme dál. Takže musím mít dvě nějaké vize, dva nějaké koncepty udělané, a pak stejně improvizuji.

Je TH jednou měsíčně dostatečná? Pokud je to a 2. Stupni a učím tam jednu hodinu tak NE! Pokud je to na 1. Stupni tak učitelky to učí v rámci jakékoliv jiné hodiny. A pokud je ta třída problémová...Takhle je tady kolegyně, která má třídu pohodovou tak jí jedna hodina stačí, není s tím problém. Pokud je to takhle, tak už se tam hledá, řeší, už je to problém. Jsem časem tlačena.

Je patrná nějaká změna od zavedení TH do rozvrhu? Případně jaká? My jsme měli povinnou jednu hodinu měsíčně a vybírali jsme si to po vyučování a vždy jsme to rodičům dali vědět předem. Myslím si, že teď ta zavedená hodina je teď druhým rokem v pondělí, v kombinaci s žákovským parlamentem. Pro mě vzhledem k specifiku třídy, byla hodiny jednou měsíčně nutná a je jedno kdy ji mám, ale já cítím, že tu hodinu tam musím mít. Říkám si, jestli to není škoda první hodinu v pondělí, kdy ty moje děti potřebovali by se spíše učit, když mají největší pozornost, ale hodin to třeba na poslední hodinu. Loni jsme to měla tak, že jsem je měla první

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

a osmou a kolikrát jsme si to přehodili, že první hodinu jsme učili a pak tu 8 jsme měli TH a oni jsou už tu 8. Unavený. Možná je to dobrý, že to má celá škola, že když pak se potřebuje něco prolnout mezi třídami, že se to pak dá udělat. Jsou věci, kdy můžou dělat dvě 8 a můžou to udělat dohromady a můžou něco připravit a dělat dohromady. Nechci to nijak víc komentovat. Nemám k tomu žádný nápad co s tím udělat, kam to jinam dát, jsou věci, které se nastolí, a já to musím přijmout. Pondělí ráno pro moji skupinu není úplně ono, ale neumím si představit jinou alternativu. Víím, že na té minulý škole v pátek to bylo první hodinu, ale nebyla jsem třídní, takže nemůžu posoudit. Ale zase je dobrý, že to v ten pátek vždycky uzavřeli.

Jste pro zrušení nebo zachování TH? Jsem pro zachování TH.

Zdůvodněte proč. Dobrý, je potřeba vyjasnit si organizační věci, říkat jim to na začátku hodiny nebo na konci hodiny, tak to se míjí účinkem. Na bakaláři se na to nikdo většinou nepodívá. Důležité pro zpětnou vazbu. Pokud máme exkurze nebo výlety tak to hodnotím v té výtvarce. Potřebuji delší hodiny. Nemůžou chodit dřív, protože je problém dojíždějících, a na chodbě je pak hluk. Tahle třída umí dobře kritizovat, ale nezná řešení. Ona udělala tohle, ale nenavrhnou řešení.

Bylo by něco, co by Vám pomohlo k lepším TH, co by Vám jako učiteli to ulehčilo? Já si myslím, že materiály na přípravu máme dostatek. Možná nějaké pomůcky – teď škola nakoupila nějaké karty, taky si je plánuji půjčit. Teď mám pocit, že se musí tlačit učení. Možná by pro mě stálo za to, jak to dělají jiní učitelé, ale ten prostor tam není, protože to děláme souběžně. Máme čas si to zhodnotit, ale nemáme čas se jít podívat na kolegy a podívat se jakou používají metodu. Školení jsme měli, ale bylo to spíše pohledu akademického. Té praxe a inspirace tam bylo méně a nebylo tam nic konkrétního. Určitě by nám pomohli nějaké kurzy, to vždycky. Vzdělání si vždycky vyberu, když někam jedu, dívám se na recenzi. Záleží, jestli je na to prostor v té škole a jestli jsou na to ty peníze. Nemám problém se dovzdělávat a uvítám to.

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Rozhovor č. 2

Vnímáte třídnické hodiny jako důležité? Tak určitě je vnímám jako hodně důležité, protože tam je asi prostor nějakým způsobem s těma dětma komunikovat, řešit ty aktuální situace nebo i když něco děti trápí, takže určitě je hodnotím jednoznačně kladně a to i to, že má pevné místo v tom rozvrhu, to že děti automaticky vědí, že druhé pondělí v měsíci je automaticky TH,

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

to že jsou na to navyklí a nemají jakoby s tím nějaký problémy, jako když jsme odpoledne hledali nějaký termín, takže si myslím, že je velké plus tahle pravidelnost.

V čem vidíte přínos těch TH a co vás naopak otravuje? Neřekla bych, že mě něco otravuje, ty hodiny s těma dětma mám ráda, protože tam máme prostor si popovídat. Já mám výhodu, že s nimi mám češtinu, takže sedíme 5 hodin, a ještě s druhou půlkou mám hodiny němčiny, takže nejsem odkázána jenom na TH, ale když něco během toho týdnu vyplyne, tak ukrojím kousek z té češtiny, a můžeme to vyřešit hned, což je lepší než čekat dlouhou dobu na TH. Je to hlavně o té komunikaci, takže my hodně v tom kruhu se snažíme pracovat a nemají zábrany a nebojí se mluvit nebo problémy nám vyvstali a tohle se nám osvědčilo a zafungovalo i to, že i ten kolektiv se zlepšil, stmelil se, že si o tom mohli popovídat.

Jak se připravujete na TH? No úplně tak nějak výrazně ne, ale spíš si jakoby promyslím co, tak jako budeme dělat. Třeba tu další TH věnuji čtvrtletí, nějakému hodnocení, aby věděli, jak jsou na tom. Na úvod si vždycky zahrajeme nějakou hru, buď já si připravím, nebo se domluvim s holkami ze žákovského parlamentu, kdy tam těch her mají spoustu a pak podle aktuální situace, jestli tam máme něco na řešení nebo jestli něco vyplyne něco v té hodině samo od těch dětí, co by jako chtěli zlepšit a o čem si chtěli popovídat.

Máte směrem od žáků, že je ta třídnická hodina pro ně přínosná? Pro všechny určitě ne, pro někoho je to taková ta otrava, že musím jít do školy až na devátou, ale myslím, že je určitě přínosem, protože se tam právě mluví o tom, co se vyloženě týká jich a že chtějí někoho pochválit nebo naopak zase naopak říct něco negativnímu.

Vidíte rozdíl v kázni žáků v TH a v normální hodině? No zas tak zásadní rozdíl nevidím. Já se je snažím učit, aby si neskákali do řeči, aby mluvil jenom jeden. S tím oni mají dost velký problém, protože pro ně je to občas nával velkých pocitů a chtějí občas 4 najednou mluvit, takže když jsme v tom kruhu, tak mám tužky nebo plyšáky v šuplíku a prostě jedem, ten kdo má tu věc, tak ten má slovo. V těch klasických hodinách si do řeči neskáčou. Ale v TH máme to

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

téma a spousta z nich chce k tomu něco dodat a nebaví je čekat, a to se snažím je od loňské šestky naučit, aby si neskákali do řeči, ale to nám ještě úplně nejde, i když se to zlepšuje. Ale pomáhá jim to, posun tam je díky této pomůcce.

Jak v těchto hodinách hodnotíte žáky – slovně, nebo známkou? Známkami je rozhodně nehodnotím, tam si spíše uděláme ke konci hodiny to slovní hodnocení, aby to nějakým způsobem prospělo, pomohlo. Ale ono se to kolikrát zobrazí, odrazí až po tom týdnu. Třeba v pátek, když mám tu hodinu, tak se jich ptám, jak hodnotí ten týden, jak se jim povedl, jestli tam vidí nějaké zlepšení. Protože tam jako holky hodně kritizovali kluky, prostě dělají blbiny, takže teď ten poslední měsíc holky chválili kluky. Takže se zlepšili.

V jakém poměru mluvíte vy a žáci? To je jak kdy, to záleží na tom, co zrovna probíráme. Kdybychom měli hodnocení čtvrtletí, tak budu mluvit víc já, když vlastně po pololetí nám tam odešla jedna žáky a jeden žák byl zařazen do 7. A, tak jsme si udělali místo hodiny Čj třídnickou hodinu, právě aby děti věděli důvod tady té situace, takže tady zase více mluvili děti, protože měli potřebu se vyjádřit, co se v té třídě děje, takže jsem já jakoby to trošku korigovala, ale hlavní slovo měly ty děti. Nemůžeme říct, že je to 50 na 50, někdy 70% mluvím já někdy je to zrovna naopak.

Jak se to liší od Vaší běžné výuky? V hodinách víc mluvím já, zvláště když jsou to výkladové hodiny, když je to zase procvičování, tak zase mluví víc oni. Takže TH se mění od vyučovacích hodin.

Proč to tak je? Tak ty TH jsou takové uvolněnější, takové více na klid na pohodu, takže není tam zas až tak taková kázeň, není úplně nutná jako v klasické hodině, kde přeci jenom musí věnovat více pozornosti činnostem a výkladu a musí vnímat.

Jaká témata řešíte s žáky na TH? Většinou to je to aktuální. Na poslední hodině jsme dělali strom přání, právě kvůli tomu pololetí, ale i kvůli tomu, co se u nás dělo, máme to tam pověšeno na nástěnce. A právě v tom červnu bych s tím chtěla pracovat, co se nám povedlo,

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

nepovedlo, na čem bychom v osmičce měli zapracovat. V předminulé hodině jsme řešili zase ty vztahy, co se nám líbí, co nám vadí, kdo konkrétně nám vadí a jak to zlepšovat. Nemám pevně danou strukturu, že by začátek byl takový, pak budeme mluvit o tom a tak. Ne, to nemám. Vždycky je to podle situace, co jak se za ten měsíc vyvrbí, vyplyne. Témata: vztahy, chování spolužáků, známky – jmenovitě, co komu nejde, zapomínání.

Jak vypadá nejčastěji plán Vaší třídnické hodiny? Začínáme vždycky tou hrou na začátku na takovéto to uvolnění, seznámení, protože jsme na tohle měli docela přínosné školení. Buď si zhodnotíme chování, prospěch a pak pracujeme v kruhu, podle toho co se děje. A když je čas, tak třeba končíme zase hrou. Ale není to úplně takhle v každé hodině.

Na jaké oblasti se nejčastěji zaměřujete? Chování, vztahy ve třídě, prospěch – tohle je to nejdůležitější.

Využíváte vizuálních pomůcek pro zachycení výstupů třídnické hodiny, nebo řešení problémů? No že bychom vytvářeli něco, co bychom si pak pověsili, to až tak neděláme. Na té minulé ano, to jsme dělali ten strom, co by si přáli zlepšit, tak ten tam máme. Ale jinak takhle nic neděláme. Spíše ústně, spíš se snažím s nimi mluvit, než něco zpracovávat. Jo občas něco zpracovávají, ale to jsou spíš jejich portfolia a neděláme to každou TH a to je třeba jednou za čtvrt roku.

Vracíte se k předchozím TH? Pokud ano, jak to vypadá? Pokud ne, myslíte, že by to zvýšilo efektivitu TH? Většinou spíš oddělené, protože po tom měsíci se vracet to je dlouhá doba. To já se vracím právě, když tak o těch hodinách Čj a ptám se, jak se jim povedl týden a tak. Ale když bychom měsíc čekali, tak oni by si ani nevzpomněli, co se ten minulý měsíc dělo a tam řešili. Vracím se v rámci hodin Čj.

Je TH 1x měsíčně dostatečná na práci s kolektivem? Kdyby jich bylo víc, třeba jednou za 14 dní, tak by mi to taky nevadilo, ale tím že já tam u nich mám hodin a vidíme se každý den, takže když je něco zásadního, tak mám ten čas na to, abychom to řešili hned. Ten kdo má v té

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

třídě jednu či dvě hodiny, tak to má samozřejmě složitější. Klidně jednou za 14 dní bych TH uvítala.

Po zavedení pravidelných TH do rozvrhu, je parná nějaká změna? Jaká? To já tak jako úplně nemůžu zhodnotit, protože tady jsem teprve dva roky na téhle škole a nevím, jak to fungovalo do té doby, ale myslím si, že jak to mají v tom rozvrhu, tak je to pro žáky dané ani nijak nezkouší smlouvat, nemůžu, něco tam mám. Myslím si, že kdyby to bylo odpoledne, tak by těch výmluv tam bylo mnohem více. Ale takhle když se jim to v rozvrhu objeví, je to dané rozvrhem, je to součást výuky, takže tam musí jít. A nestává se mi, že by někdo cíleně nechodil nebo zaspával. Myslím se, že i pro ty děti je to zajímavější a jak je to pravidelně nastavené, že se s tím vžili a nemají s tím jakoby žádný problém.

Jste pro zrušení nebo zachování třídnických hodin? Jsem pro zachování TH. Je to možnost s tou třídou volně pracovat, nejsou svázaný, omezený. Myslím, že času na komunikaci s dětma během týdne moc není a tady je čas vyloženě vynahrazený pro mě a pro ně, kdy mi si můžeme sdělit, co se nám nelíbí, vadí a co chceme chválit. Ten čas považují za důležitý a ne za ztrátu času.

Co by vám pomohlo, co byste potřeboval k lepším třídnickým hodinám? Určitě nějaké další školení na práci s dětma a aktivity, určitě, ty by byly přínosné, ty bych uvítala. Já si myslím, že 45 minut je dostačující, nevím, jestli těch 60 minut by děti vydrželi a bavilo by je to, spíš bych se bála, že je to bude nudit, jestli by udržely pozornost. Začátek by musel být posunutý a jsou tady děti dojíždějící. Takže já bych to od těch 8 zachovala, ale když by byla ta frekvence kratší, třeba jednou za 14 dní, tak určitě by mi to nevadilo. Materiály jsou na internetu, takže tam je velký zásobník, takže si myslím, že materiály máme.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Rozhovor č. 3

Vnímáte třídnické hodiny jako důležité? Já určitě je vnímám jako důležité ty hodiny. Myslím, že jednou měsíčně frekvence TH naprosto stačí ve třídách, kde nejsou nějaké problémy a není potřeba s nimi nějak pracovat. Takže já si myslím, že když jednou měsíčně ta hodina proběhne, tak je to naprosto dostačující.

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

V čem vidíte přínos těch TH a co vás naopak otravuje? Jako já třeba z mého pohledu, protože jsem jazykář a tělocvikář a mám všechny hodiny půlený, tak pro mě je strašně důležitá, protože svoje děti nevidím nikdy dohromady. Pro mě je hrozně důležité je mít dohromady, protože si na ní uděláme všechny třídnické věci, krom jakoby toho co se týká dokumentace. Aspoň si spolu promluvíme, řekneme si všechny věci, protože vždycky to rozdělují na dvě půlky a oni pak taky jinak reagují, když jsou tam všichni, než když je tam jenom ta jedna půlka.

Jak se připravujete na TH? Na těch TH, ale to je třeba, u mě, protože mám devítku, já třeba nejsem úplně ten typ, kdybych potřebovala u dětí zjišťovat jejich vzájemné vztahy a pocity a vazby a jako takovýto lézt do té emoční stránky. Já je znám, myslím, že máme k sobě velkou důvěru, a když se něco děje, tak že za mnou přijdou jednotlivě a pak to spolu dokážeme probrat bez jakýchkoliv technik a ty techniky nejsem na to odborník. Já je třeba díky tomu tělocvikovi znám zase úplně jinak a je znát, že někdy ve škole nejsou takový Einsteini, ale zase v tělocvikovi se otevrou jiným způsobem a ty emoce vypustí. Já na těch TH se potácím s těma technikami, které nejsou můj šálek kávy.

Jak se připravujete na TH? Určitě, většinou si napíšu aspoň nějakou osnovu, nějaké body. Pokud něco je, řešíme nějaký problém, tak si napíšu, připravím, co potřebuji s nimi vyřešit. Ale nijak moc času mi nezabere.

Máte směrem od žáků, že je ta třídnická hodina pro ně přínosná? Určitě, já si myslím, že i to, že oni mě v tu dobu vnímají ne jako učitelku, ale jako že si tam řekneme věci, které si řekneme jenom mezi námi, které se nedostanou ven, ale neřešíme tam nic závažného většinou. Ale spíše se to týká hodně školy. Jinak za mnou chodí samostatně.

Vidíte rozdíl v kázni žáků a v chování v TH a v normální hodině? Když to srovnám s tou angličtinou, tak česky toho více napovídají, a mluví i ti, kteří při těch angličtinách nemluví vůbec. Takže asi jo, asi je tam nepatrný rozdíl. Protože se tam více povídáme, protože já mám

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

pocit, že děti si doma vůbec nepovídají a jsou za tu hodinu vděčný, že si je někdo poslechne a že se takhle bavíme o věcech, které doma neotevřou.

Jak v těchto hodinách hodnotíte žáky – slovně, nebo známkou? Ne, nehodnotím vůbec. Je to povídaví.

V jakém poměru mluvíte vy a žáci? Já si myslím, že je to půl na půl. V těch TH já neodchází, že bych byla unavená. Myslím, že oni to vnímají tak, že mají mluvit spíše oni a oni mi mají sdělovat ty informace.

Jak se to liší od Vaší běžné výuky? Záleží jak kdy. Pochopitelně by to mělo být tak že z vyučovací hodiny jsou naprosto vyčerpaní děti, ale mnohdy to takhle není a nefunguje to.

Jaká témata řešíte s žáky na TH? Tak jednak jsou to formální věci, jako docházka, věci k omluvenkám. Ve většině náplně je zakončení školního roku, věci k zakončení školní docházky. Jinak tam probíráme taky věci, které se týkají kázně v hodinách, pak se také bavíme, co by oni chtěli změnit, s čím mají problém, co je potřeba abychom probrali. Vyslechnu si je, ale trochu jim otevřu oči, že pravidla určujeme my, ale že budou se řídit podle nás, ale vždycky vědí, že si je vyslechnu. Věci, které se týkají školy, se hlavně řeší.

Myslíte si, že jsou TH důležité? Určitě jsou důležitá, protože oni taky potřebují vědět, že mají nějaké zastání a oporu na tom druhém břehu a musejí mít pocit, že si je někdo vyslechne a že můžou někomu říct, ty věci co je trápí nebo říkají, že jsou s něčím spokojení. Také bylo věcné třeba probírání tématu jídelna, což taky rádi řeší. Ale myslím si, že je důležité si s těmi žáky promluvit i mimo hodin, aby to nevnímali, že je otravují. Proto si myslím, že ta hodina jednou za měsíc úplně stačí, protože oni tam vše shrnou.

Na jaké oblasti se nejčastěji zaměřujete? Ono je to vždycky specifické podle toho v jaké třídě ty děti jsou, většinou 6. – 7. Třída, to je ten přestup na ten druhý stupeň, takže potřebují většinou vést, takže jsou to krizové roky. Takže se probírá hodně chování. 8. – 9. třída to jsou

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

pro mě nejpohodovější roky, kdy s nimi probírám už věci jenom, co se týkají chodu školy. Já si třeba nepíšu jako, že tohle udělali v pondělí, tak na TH si to probereme, vůbec ne. Já tam jdu třeba o přestávce a houknu na ně, že potřebuji něco probrat a probereme to o velké přestávce. To jsou takové věci, co se musí probrat hned, a nemůžu čekat, až budeme mít za tři týdny TH. Takže si myslím, že se to odvíjí od toho, jaký ten ročník je. Já mám zrovna takovou třídu, která je hrozně pohodová a ty vztahy a kázeňské věci to bylo spíš v té 6. – 7. Třídě, kdy spíš to byli kluci, kteří byli hodně divoký. Ale teď už se spíše bavím o věcech ohledně školy a snažím se jim natlačit do mozku, ať se připraví na přijímačky a musí oni chtít.

Řešil se za poslední dobu nějaký konkrétní problém? Měla tahle třída nějaký problém? Já jsem opravdu za tenhle poslední rok neřešila nějaký konkrétní větší problém, který bych si úplně pamatovala. Tenhle rok kluci pořád skákali parkur ve škole a v okolí školy, takže já jsem s nimi od začátku roku řešila tohle to, ať se zklidní. Jinak to jsou spíše ty věci, co se týkají školy. V té třídě to ale funguje tak, že já vím na koho se mám obrátit a ty děti si navzájem pomůžou.

Používáte někdy to, aby ta vizuální pomůcka pak v té třídě zůstala? Vizuální pomůcky jako plakáty atd. asi jo, tohle jsou věci, které běžně používáme. To začíná tou šestkou, kde si napíšeme ty pravidla, který v té třídě budou fungovat po dobu těch 4 let na druhém stupni. Jinak jako výstup, když jsme pracovali na nějakém projektu, tak jsme k tomu použili TH a pak výstupem byly ty projekty, co jsme dělali. Děti se strašně mění, funguje na ně něco jiného než na děti před deseti lety. A myslím si, že budeme muset sáhnout na jiné věci a hlouběji, aby to fungovalo v těch kolektivech, protože děti jsou dneska sobecký, vidí jenom sami sebe a snaží se urvat věci jenom sami pro sebe a ne pro ty ostatní a kamarády mají jenom na zábavu, a když mě přestane bavit, tak ho odkopnu. Takže ten povrchní svět těch dětí funguje strašně moc, a nevím co budeme v těch TH, budeme dělat, abychom ty vztahy mezi dětmi a v kolektivu trošičku urovnali. Já si myslím, že narovnat ty vztahy musí rodiče, ale jestliže rodiče je nechají žít doma vlastním životem, tak my tady pak s tím moc nezmůžeme, ale pak je to v tom

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

kolektivu hrůza a je to na tři asistenty a výchovného poradce během hodiny. Oni na sebe nefungují hezky.

Vracíte se k předchozím TH? Pokud ano, jak to vypadá? Pokud ne, myslíte, že by to zvýšilo efektivitu TH? Určitě, když potřebujeme něco vypíchnout, tak se pak na ta témata vracíme. Když jsme se bavili na nějaké téma, tak se potom vracím, jestli je tam nějaká změna.

Je TH 1x měsíčně dostatečná na práci s kolektivem? 1x měsíčně je TH dostačující. Třeba v těch šestkách, kdyby byly dvě hodiny za měsíc, tak by to třeba mnohem lepší. Ale třeba takový češtinář, který je se svojí třídou pořád a měl by mít ještě dvě hodiny navíc TH, tak už by to na něj bylo asi moct. Ale je to hodně individuální a myslím si, že by to šlo variabilně nastavit, a když si jí tam chce dát třídní ještě navíc za ten měsíc, tak si myslím, že to není vůbec žádný problém. Ale mě stačí jedna.

Po zavedení pravidelných TH do rozvrhu, je parná nějaká změna? Jaká? Pro mě je to výhoda, protože nemusíš přemýšlet, kdy tu hodinu udělám, kdy se mi to bude hodit a kdy se to bude hodit dětem, protože ta hodina mohla být jenom odpoledne. Takže pro mě je to výhoda takhle stabilně dané v rozvrhu.

Jste pro zrušení nebo zachování třídnických hodin? Zachování.

Proč jsou podle Vás TH dobré? Určitě pro tmelení kolektivu, což je hodně důležitý, pro upevňování vztahů mezi žáky, ale i mezi učitelem a žáky.

Co by vám pomohlo, co byste potřeboval k lepším třídnickým hodinám? Mě to nějak neobtěžuje, ty TH já to neberu tak, že to musí obsahovat nutně nějakou hru nebo že musíme nutně něco řešit, my si spíš povídáme. Možná čas od času zásah nějakého člověka z vnějšku, psychologa nebo speciálního pedagoga, který by s nimi udělal nějaké hry zase jiné a řekl, jaké tam jsou vztahy, aby řekl svůj názor a ukázal mi to z toho jiného pohledu, než jak je já vidím, protože já už je mám zaškatulkované. Ale třeba se na to podívat z jiného úhlu pohledu. Já si

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

myslím, že je to hodně specifické, někteří kolegové to úplně nemusí, když se kolegové chodí dívat na TH. Já taky nejsem ten typ, který by tam potřeboval mít někoho z kolegů, protože tam si řešíme ty interní věci a oni by to třeba ani nechtěli řešit a povídat si o tom, kdyby tam přišel se někdo z učitelů se podívat. Nechci to vnímat, jako že tam s nimi musím něco dělat, jako že musím udělat tři techniky, ale chci to udělat, že na to je nálada, ale ne že to je striktně dané. Já bych opravdu ráda někoho z vnějšku, kdo by si tu hodinu vzal, a aby si ty děti užili zábavu i s někým jiným než jsem jenom já. Myslím si, že občas toho vím víc než rodiče, a proto jsem ráda, když po těch čtyřech letech je dva roky pauza toho třídnictví, protože si potřebuji vyčistit mozek a odpojit se od jejich problémů, protože mám taky svoji rodinu a svoje problémy, protože chci taky řešit svoje děti.

Rozhovor č. 4

Vnímáte třídnické hodiny jako důležité? Určitě je vnímám jako důležité.

V čem vidíte jejich přínos? Přínos vidím v tom, že mám děti jednou za měsíc pohromadě jako kolektiv a nemusím hýbat s učivem a nemusím mít strach, že nestíhám někde látku a můžu se

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

věnovat například kázeňským problémům, ale nejen tomu, ale i práce s tím kolektivem jako takovým a poznat ty děti co mám ve třídě. A budovat vztahy vlastně.

Je něco, co vás tam otravuje? Tak, všechno není ideální, někdy člověk vymýšlí, přemýšlí, jak by je zaujal, někdy se ta výplň té hodiny hledá složitěji, ale nemyslím si, že mě něco otravuje.

Připravujete se nějak na třídnické hodiny, případně jak? Vyhledám si aktivity, které chci s dětma dělat.

A jak jste říkala, někdy to může být složitější? Někdy už třeba nejsou nápady, tak hledám na internetu nebo máme nějaký vzorový aktivit, měli jsme školení.

Vnímáte zároveň od žáků, že je to pro ně přínosné? Já bych řekla, že oni se tam cítí dobře na těch hodinách. Vy jste včera s nimi i mluvili, tak víte, co vám řekli. „(To my ne, to druhá parta)“ Dobře tedy. Já si myslím, že kdyby nemuseli, tak by nepřišli. To jako není hodina, na kterou by se vysloveně těšili, ale zase to není hodina, která by je zatěžovala, ve smyslu musíme být připravení, budeme tam zkoušení, takže je to asi neobtěžuje.

Jakou změnu kázně vidíte oproti klasickým hodinám, jestli nějakou vidíte? Já si myslím, že je to podobné. Je tam uvolněná atmosféra, kdy ty děti chápou, že se nemusí ke všemu hlásit, že to není úplně striktní, ale že by se tam zase neuměli nějak chovat, tak to v žádném případě.

Jak v těchto hodinách žáky hodnotíte? Jestli slovně známkou? Slovně o tom mluvíme. Nebo když vybíráme ty jejich aktivity, pokud hodnotíme chování tak slovně, mluvíme o tom. Třeba dělali jsme křivky, jak je taková přímka hodnotící, ale to většinou děláme na TH po nějaké aktivitě, když někam jedeme a tak.

A jsou tam aktivní ti žáci? Oni tak jako koukají, že musí, a pak většinou jo. Ono se jim nechce do pohybu, ale když to překonají, tak pak už jo. Je to v pohodě. Já už mám devítku, tak tam je to už úplně jinak, jsou velký a dělají často, že nechtějí. Vy jste zrovna byla na té třídnické hodině, kde jsme hráli takovou tu hru, že jsme si zvali opravit si na místo volna někoho jiného

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

z nějakého důvodu a my jsme tam úplně náhodou odhalili problém vztahový, že ty děti to vytušili a chtěli pomoci.

V jakém poměru mluvíte vy a žáci? Snažím se hodně je nechat třeba mluvit, ale určitě to není víc jak 50 % toho prostoru. Jakože oni mají tak půlku toho prostoru na mluvení. Více mluvím já, jako to určitě. Ideálnější by bylo, aby oni měli větší prostor.

Liší se to nějak od vaší běžné výuky? No tak, liší se to určitě. Protože naopak v jazyce je tlačím, aby měli ještě víc to slovo.

A vy vlastně máte obě dvě....? Já mám němčinu a ve dvou češtinu, tak taky mluví hodně děti, podle toho co to je, jestli je to literatura nebo jestli je to mluvnice. To taky jako horší, protože tam se vykládá více a taky je tlačím do nějakých rozborů a to nejde.

Mám tady takovou otázku...Proč to tak je? Proč mluví více v těch TH? Protože na ně není žádný tlak, že jo. Oni tam se nebojí, že udělají nějakou chybu, proto se cítí podle mě lépe a proto lépe fungují a snaží se.

Takže máte pocit, že na vás líp reagují a rychleji? Já bych řekla, že stejně. Já mám dobrý vztah s dětmi a já nevidím rozdíl, že by se na mě tvářily jinak na TH než na češtině.

Jaká témata s nimi řešíte? Řešíme školní věci, co se týká kolektivu školy. Řešíme problémy, pokud nějaké jsou, vztahové věci. Pokud chtějí něco po mně, tak dostanou prostor. Parlament dostává prostor.

Je něco, co se opakuje? Opakují se takové ty jako věci co se neustále připomíná jako řešení problémů, parlament se tam neustále vrací jako okénko.

A myslíte si, že jsou tato témata důležitá? A Proč? Protože potřebují ty mantinely pořád nastavovat, ještě pořád děti, i když oni sami si tak už nepřipadají. Je to pořád správně směřovat.

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Takže si myslíte, že ty témata, co tam máte, jsou hlavně pro ten mantinel? Není to jenom pro ten mantinel. Pak jsou tam samozřejmě ty aktivity teambuildingové nebo kolektivní, to je zase o tom, aby spolu fungovali, aby se tolerovali a aby se akceptovali. Oni se nemusí milovat, ale musí spolu nějakým způsobem vycházet a v té třídě fungovat. Takže je to o té toleranci.

Takže vidíte tam posun od té 6. třídy do teď? My máme ty povinné TH od sedmičky myslím, v šestce to bylo nepravidelně, což nebylo dobré jak teď, že to jsme vždycky hledali nějaký čas, teď se to jako přesunulo, tak to nebylo tak dobré. Ten posun nedokážu posoudit, protože není to 4 roky a je to později a těžko se to posoudí takhle, ale řekla bych, že jsou fajn.

Jak vypadá nejčastěji plán vaší TH? Strukturu pevnou nemám, že bych měla osnovu a jela podle osnovy, ale většinou si plánuji na začátek nějakou zahřívací aktivitu, pak dostanou prostor děti, ať je to parlament nebo nějaké jejich problémy a pak řešíme nějaké organizační věci, a když zbyde čas, tak si dělali třeba i svoje nějaké evaluační dotazníky a pak si je zakládali do svých portfolií a tak.

Na jaké oblasti se nejčastěji zaměřujete? Vy už jste to říkala, že na ty vztahy... Na vztahy a pak čtvrtletně na jejich autoevaluaci, na představu jejich rozvoje. Snažíme se jim nějak pomoci. To jsme teď dělali loni a letos v prvním pololetí takovou tu profesní směřování, bavili jsme se hodně o volbě SŠ. Vlastně v průběhu celé 8. třídy a prvním pololetí devítky, to jsem zapomněla zmínit.

Máte nebo využíváte nějaké vizuální pomůcky pro zachycení vašich výstupů z TH? Tak to ne, to nepoužívám. To nejsem zvyklá.

A chtěla byste do budoucna? Ne, já nejsem příznivec nějakých audiovizuálních záznamů, takže moc ne.

Já jsem myslela spíš nějaký plakát... Jako plakát to jsme nedělali v TH, ale pouštěli jsme si třeba prezentaci fotek, nebo pak si děláme nástěnku třeba.

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Vracíte se k předchozím TH? Vracím se, když něco doděláváme... teď jsme se vraceli, když jsme dělali tu volbu povolání, nebo když jsme měli nějaký problém, tak jsme se k tomu vraceli. Navazujeme. Řekneme si co se dělo, jestli jsme se někam posunuli a pak potřebujeme jet dál.

Je pro vás jednou měsíčně dostatečná TH? Já myslím, že to stačí. Že oni sami, kdyby měli mít víc TH, tak to nevítají, tam ty ohlasy nebyly dobré – to říkali: to už máme zase TH? – takže tam to nebylo dobré. A stačí to, já jsem třeba češtinář, takže nemám problém ukrojit kousek z češtiny. A já nepotřebuji stejně víc.

Vy jste už o tom trochu mluvila. Po zavedení TH do rozvrhu je pro vás nějaká změna? Je to lepší, určitě je to lepší. Už jenom v tom, že nemusím hledat žádné okénku a organizačně se mi ulevilo, je to jednodušší, takže je dobře, že je na to vyhrazeno takhle.

Tak jste pro zrušení nebo zachování TH? No tak já jsem pro zachování téhle formy, protože tohle je jako v pořádku, ten třídní potřebuje mít prostor hlavně s těmi dětmi.

Svůj výběr prosím zdůvodněte? Já si myslím, že je to čas, který je věnovaný hlavně tomu kolektivu těch dětí a té třídě. A ty děti získávají k tomu třídnímu vztah zase jiným způsobem, než když je to jenom ten učitel.

Co by vám pomohlo, nebo byste potřebovala k lepším TH? Tak je to určitě praxe, myslím si, že rok od roku nabývá člověk na jistotě. Když jsem začínala učit, tak se tohle vůbec nedělalo, to prostě nějak plynulo samo a poslední roky jsme do toho trošku hozeni, takže mi pomohlo školení, co jsme tady měli ve dvou blocích, pomáhají mi nápady ostatních kolegů, kdo kde nastřelí. Pomáhá mi moje praxe, když jsme vedla turistický oddíl jako studentka třeba a takovéhle věci.

Někdo zmiňoval sdílení s dalšími kolegy... To taky, to si samozřejmě řekneme, co nám fungovalo, nefungovalo.

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

A další věc, co nám řekli skoro všichni, to bylo mít tu hodinu jednou za čtrnáct dní...já jako češtinářka si opravdu myslím, že to nepotřebují. Já jsem to viděla, že když jsme jeden měsíc to měli takhle přesunuto, že oni sami reagovali: už zase? Já bych je nechtěla zase přesytit, oni potom tam chodí, že musí a to taky není dobře.

A myslíte si, že kdyby to bylo od začátku takhle nastavené, kdyby to měli jednou za 14 dní, že...Tak by na to možná byli zvyklí. Víím, že na jiných školách to mají každý den a že učitelé hledají nápady už zoufale, je sníh a oni se jdou koulovat, protože neví, co by s těmi žáky měli dělat. Jo ono jako nejde do nekonečna hrát stejné hry a stejné aktivity a nejsme psychoterapeuti, abychom s nimi rozebírali věci...upřímně mám někdy strach, abych nešlápla na tenký led a nevyvolala nějaký konflikt, že ho ještě víc rozevřu a on bude mít hlubší kořeny a můžu něco rozvrtat, co nechci, protože pak to neumím třeba dostatečně s nimi řešit. Člověk musí opatrně.

Rozhovor č. 5

Vnímáme TH jako důležité?

Ano, vnímám je velmi důležité.

Z jakého důvodu?

Jelikož se posiluje jednak vztah mezi žáky navzájem a jednak je to taková ta hodina, která umožňuje mít neformální vztahy, to znamená, vystoupit ve třídě ne z pozice direktivního učitele, ale trochu v jiném světle a navazovat s těmi dětmi vztahy (žák-učitel).

Vidíte tam ještě nějaký jiný přínos?

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

Určitě vidím přínos ještě v prevenci sociálně-patologických jevů ve škole. Vzhledem k náplni hodin si myslím, že je tam vhodný prostor k těmto aktivitám.

Je něco, co vás na TH otravuje?

Otravuje? (Smích) Ne asi mě neotravují hodiny jako takové. Samozřejmě někdy je takové nepříznivé naladění, ale to vyplývá z konkrétního klimatu ve třídě. Ale že by mě na třídnických hodinách něco přímo otravovalo, tak to ne.

Jak se připravujete na třídnické hodiny?

Já jsem v takové fázi, že zkouším nové věci. Jsou to osmáci, ale nepracuji s nimi tak od začátku šesté třídy, což souvisí s tím, že dříve tyto hodiny nebyly pevně dané v rozvrhu, takže jsme si je tak různě dělávali sami. Většinou jejich náplní byla taková ta organizační témata. Dneska je to trochu jinak, jednak jsme prošli nějakým školením, nebo já jsem si sama vyzkoušela takové ty metody toho komunitních kruhu. Také s dětmi zkouším nové věci a spíše to zaměřujeme na posilování vztahů ve třídě. Určitě je lepší začít s tím již od šesté třídy, protože když s tím začnete třeba v polovině osmičky, tak ty děti, jak mají nastavené už nějaké normy a je tam nějaká dynamika, tak najednou zjišťujete, že někteří nechtějí v tom kruhu sedět, že jim to není příjemný. Takže na ně musíte pomalu a prostě to zkouším.

Takže se připravujete na ty kruhové metody a aktivity?

Ano, připravuju.

Vnímáte od žáků, že je to pro ně přínos?

No jak od kterých. Samozřejmě, jak říkám, je to takové to osobnostní nastavení a já mám tu věkovou skupinu, která je teď v pubertě, takže jsou tam takové ty turbulence. Někteří jsou introvertnější, nechce se jim se takto prezentovat nebo svěřovat, takže se k tomu musí člověk učit citlivě přistupovat. No ale, že by někdo vyloženě nechtěl, může se stát, že má takové naladění na začátku, že se mu nebude chtít, tak mu řeknu ať si sedne mimo kruh, ale že kdykoliv má možnost se zapojit, ale nesmí vyrušovat.

Vidíte nějakou změnu kázně oproti klasickému vyučování? Když byste to měla porovnat se svými běžnými hodinami?

... změnu v kázni? To bych jako neřekla, že spolu souvisí. Ve vyučovací hodině si kázeň prostě udělám, protože tam vystupuji z toho direktivnějšího hlediska. Ale ve třídnické hodině to není zaměřené na výkon. Jako kázeň samozřejmě znamená, že dodržují pravidla toho kruhu, ale nemám pocit, že by tohle úplně souviselo. Spíš jako ve vztazích mezi dětmi, tam si myslím, že to spolu souvisí hodně.

Hodnotíte žáky nějak v těch hodinách?

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

Myslíte ve třídnických hodinách? ... Dáváme si zpětnou vazbu. Ta třídnická hodina by podle mě neměla být zaměřena na výkonného porovnávání se, takže v tomhle smyslu ne, ale hodnotíme se, nebo máme zpětnou vazbu. Na konci si říkáme, s čím odcházíme, co se podařilo, jestli jsme něco otevřeli k čemu se budeme chtít vracet a podobně.

Kdybyste měla určit poměr toho, jak mluvíte vy a jak žáci, byla byste schopná to nějak napoměřovat?

... (dlouhé přemýšlení)... já nevím, jestli bych byla schopná to říct. Já to svým způsobem nějak moderuji, ale pak se rozproudí nějaká diskuze. Záleží to vždycky na tématu, takže jsou hodiny, kde mluví ti žáci hodně, pak jsou takové, kdy je musím více směřovat, ale obecně se snažím, aby měli prostor oni a já jsem jim tu činnost moderovala.

Liší se tento poměr od vaší běžné výuky? Odpověď je vlastně ano, vy jste to už říkala. Tady jde hodně o ten poměr mluvení, protože někteří preferují mluvit v klasických hodinách méně. Samozřejmě nelze to praktikovat ve všech předmětech. ***Nicméně liší se to tedy výrazně liší, jestli vnímáte velký rozdíl oproti svým hodinám?***

Myslíte, jak moc mluvíte?

Ano, jak moc mluvíte (smích), jak to moderujete.

No, já bych řekla, že je to tak nastejno. Ve té třídnické hodině se mohou vyjadřovat víc, je tam ten prostor k tomu. Takže v tomhle směru, v hodinách to prostě nejde. Ale to souvisí také s tématy, která tam řešíme, takže ty děti mluví víc, řekla bych.

Jaká témata řešíte s žáky na třídnických hodinách?

Tak to je takové zase různé, tak buď jsou to takové ty sezónní věci, takže na začátku roku nějaká pravidla, před akcemi, exkurzemi, Vánoci a podobně jsou takové bloky těchto věcí no a potom témata, která buď přinesou žáci třeba je něco trápí, mají nějaký problém ve třídě. Čekám vždycky, zda mě pozvou do toho problému, abych tam já nepřišla řešit něco, co se neděje. Takže buď se já zeptám, zda mají nějakou "zakázku" a pak tam teda já přináším nějaké téma, že se zaměříme teď na to a na to. Ale směřuju to na ty vztahy, na vzájemnou empatii mezi nimi, aby se posilovala sociální komunikace.

Vy už jste to vlastně říkala nicméně: myslíte, že jsou témata TH důležitá a proč jsou důležitá?

Důležitá jsou pro rozvíjení vztahů mezi žáky, nějaké pozitivní schopnosti, vazby a sebehodnocení, říci svůj názor, umět se prezentovat. Takže prostě rozvíjí osobnost těch žáků.

Jak vypadá nejčastěji plán vaší třídnické hodiny?

Jako myslíte strukturu nějakou obecnou?

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

Ano přesně tak.

Na zařadit máme nějakou ledolamku, třeba uvolnění, něco si zahrajeme. Sleduji, jak jsou naladění, což je ta fáze, kdy může někdo říct, že nechce, nebo se nechce účastnit té hry. Takže tak vlastně zjistím, jaký je ten stav ten den v té třídě. No a potom přijde na řadu to téma, to záleží, jaké je. No a vždycky to nějakým způsobem uzavřeme, neodcházíme s tím, že by bylo něco neuzavřeného. Takže si řekneme, co jsme řešili, k čemu jsme došli.

No a jaké oblasti nejčastěji řešíte, to už jste vlastně říkala, to jsou ty vztahy.

Využíváte nějakých vizuálních pomůcek, abyste zachytila výstupy té třídnické hodiny a měla je třeba ve třídě vyvěšené?

Myslíte nějak zvukově nebo natočené?

Spíš třeba nějaký plakát, kdybyste vytvářeli s dětmi.

Ano, to třeba vytváříme, ano to používáme?

Jak přesně to vypadá?

Děláme třeba nějakou aktivitu. Teď jsme třeba dělali ostrov, to asi znáte. Ve skupinkách děti pracují a vytváří svůj ostrov svoje nějaké máslo i společné, vytváří si pravidla a pak to měli společně zase prezentovat a máme ten výstup.

Vracíme se nějak k předchozím třídnickým hodinám? Daří se vám to propojovat po tom měsíci?

No to je právě taková těžká věc, no. Samozřejmě úplně nejideálnější by byl každý týden, což nejde na druhém stupni nejde. Na prvním stupni se to ošetří jinak. Tady je to jenom měsíčně a někdy je to problém no. Že jsme třeba končili v nějakém naladění, něco jsme si rozdělali a pak už se nám nechce, nebo děti už neví, co bylo. Spíš, pokud z toho vyplyne nějaká vážnější věc nebo problém ke zpětnému řešení, nebo jsme si zadali nějaký úkol každý den něco dělat nebo něco sledovat, tak se k tomu vracíme.

Je pro vás ta TH jednou měsíčně dostatečná pro práci s kolektivem?

No v rámci možností. Mě by třeba vyhovovala jednou za 14 dní klidně.

Vy už jste zmiňována, že se zaváděly třídnické hodiny do rozvrhu. Je pro vás patrná nějaká změna a jaká?

Určitě ano, ta změna je v tom, že ta hodina je pevně daná, takže je jasné, kdy bude. Odpadá takovéto dohadování se, kdy bude, kdy můžeme. Dřív se nám stávalo, že třeba pátek odpoledne byl jediný čas, kdy jsme měli čas, a to už prostě je takové, že i ta absence dětí byla větší. Takže vítám to, že ta hodina má pevně v rozvrhu daný ten čas, ten prostor a že víme, kdy bude.

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Jste pro zrušení nebo zachování TH? (Smích zachování, to je jasné.)

Můžete to nějak zdůvodnit? Vlastně už jste to zmiňována, tak jen shrnout to základní.

Určitě má přínos pro budování vztahů, jednak v třídním kolektivu a jednak i v té neformální pozici mezi učitelem a jeho žáky.

Co by vám pomohlo, nebo co byste potřebovala k tomu, abyste ty třídnické hodiny mohla dělat ještě lépe?

Asi nějaké sdílení zkušeností s ostatními kolegy, nebo nějaký další seminář.

Někdo zmiňoval i hospitaci u někoho jiného – někomu se to zase nelíbilo.

Pokud myslíte přítomnost jiné osoby? To myslím, že třeba úplně, no záleželo by na aktivitě, někdy si myslím, že to tak být nemá. Ta třída je spolu a s tou třídní učitelkou a ten cizí element, když to řeknu takhle, tam může působit tak, že ty děti se nebudou třeba chtít tak otevřít.

Máte pocit, že máte dostatek materiálů?

Materiály mám. Dostaly jsme takové návody, nebo byla jsem v Liberci na TH, kterou vedl epopej – na kurzu, což mi hodně pomohlo, takže mě to někam nasměrovalo. Materiály si taky dokážu najít sama, ale zase by mě vyhovovalo znovu si zkusit podobný kurz, co se dá ještě všechno dělat, kam se posunout. Nebo jak říkám s kolegou sdílet.

4) Závěrečná zpráva

V úvodní fázi akčního výzkumu jsme na úrovni minitýmu definovaly jeho hlavní a dílčí cíle. Ty spočívaly především v popsání potřeb pedagogů v oblasti posílení jejich kompetencí v oblasti efektivního vedení třídnických hodin. Zároveň výzkum sloužil jako jeden z evaluačních nástrojů mapující změny v této problematice po začlenění TH do rozvrhu školy. Z dosavadních evaluačních procesů totiž vyplývalo, že pedagogové (třídní učitelé) vítají zavedení pravidelných třídnických hodin, ale mnohdy nedokáží tento nástroj efektivně uchopit a přínos této změny v oblasti zlepšování klimatu tříd (školy) a posílení vazby třídní učitel – třídní kolektiv, je nejistý.

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

V samotném úvodu práce minitýmu jsme diskutovali o vhodné metodologii a konkretizovali harmonogram společné práce. Ta začala sérií pozorování (hospitací) třídnických hodin v jednotlivých třídních kolektivech 2.stupně. Po každé takové hospitaci následovala reflexe závěrů, mnohdy za účasti širšího vedení školy (zástupkyně ředitele školy pro věci pedagogické, výchovná poradkyně). Kromě deskripce třídnických hodin probíhalo rovněž vyvozování dílčích závěrů a komparace se závěry práce druhého minitýmu sledující potřeby žáků ve vztahu k třídnickým hodinám.

V následující fázi probíhaly řízené rozhovory s jednotlivými pedagogy, jejichž východiskem byly závěry získané z provedených náslechů. Pedagogové během nich komentovali, doplňovali a konkretizovali své potřeby v oblasti vedení třídnických hodin. I tyto závěry procházely stručnou reflexí minitýmu a mentora výzkumu. Po skončení této etapy akčního výzkumu dospěl minitým společně s mentorem k následujícím závěrům:

1. Pedagogové vítají pevné ukotvení třídnických hodin do rozvrhu školy, individuálně by ocenili jejich častější konání
2. Stále převažuje vedení TH ze strany pedagoga, samotná aktivita žáků je upozaděna
3. Ve vybraných případech není jasná struktura a cíl TH, aktivity jsou nahodilé a není propracována kompozice TH
4. Pedagogové sami cítí velkou potřebu dalšího vzdělávání a sebevzdělávání v této oblasti, postrádají dostatek kompetencí k vedení TH, které se odlišují od běžné výuky
5. U některých jednotlivců chybí znalost vhodných metod k uchopení vedení TH, z tohoto důvodu se velmi často uchylují k frontální organizaci hodiny a k monologickému „výkladu“
6. Třídní učitelé dostatečně nevyužívají potenciálu k posílení pozitivního klimatu třídy, ve velké míře se zaměřují na reflexi vzniklých problémů ze své pozice, rovina posílení prevence je výrazně upozaděna
7. Pedagogové (převážně ve vyšších ročnících) naráží na nižší motivovanost žáků, kteří mohou TH vnímat pouze jako prostor pro řešení organizačních a formálních záležitostí

Na základě dohody minitýmu a mentora výzkumu budou závěry prezentovány pedagogickému sboru, pro samotné vedení školy se stanou cenným podkladem pro nastavení dalších kroků v práci s pedagogickým sborem (systém DVPP, evaluační rozhovory apod.).

5) Seznam literatury

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

1. DUBEC, M., 2007. *Třídnické hodiny* [online]. Praha 9: občanské sdružení Projekt Odysea, 82. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: http://www.odyssea.cz/localimages/tridnicke_hodiny.pdf
2. ŠVEC, J., JEŘÁBKOVÁ, S., a KOLÁŘ M., 2007. *Jak zlepšit vztahy v naší třídě* [online]. Praha 9: občanské sdružení Projekt Odysea, 79 [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: http://www.odyssea.cz/localimages/jak_zlepsit_vztahy_v_nasi_tride_2_stupen_zs.pdf
3. ŠMEJKALOVÁ, R., a SCHMIDOVÁ, K., *Třída v pohodě: aneb aktivity pro podporu dobrých vztahů mezi žáky* [online]. 130. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: https://www.scio.cz/download/skoly/Zdarma_materialy/Napadnik_pro_podporu_dobrych_vztahu_ve_tride.pdf
4. SKÁCELOVÁ, L., 2012. *Metodika vedení třídnických hodin* [online]. Praha: Univerzita Karlova, 59. Dostupné z: http://m.kr-vysocina.cz/assets/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4082029

OP VVV projekt Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí vzdělávání a gramotností, CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností
reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664